

ΕΛΕΥΘΕΡ

Η ΙΕΡΕΙΑ ΤΩΝ ΩΔΙΝΩΝ

Υπό

Γ. Η. ΠΑΓΚΑΛΟΥ

Ὁδίνειν τρομέω· χαλεπὸν βέλος *Εἰλειθυίας*.

ΘΕΟΚΡΙΤΟΣ

Εἶχα πεῖ κάποτε πὼς τὸ μεγάλο προνόμιο μὰ καὶ ἡ μεγαλύτερη εὐθύνη τῆς γυναίκας εἶναι τὸ νὰ εἶναι ἡ φωλιά τῆς ζωῆς. Ἡ γνώμη αὐτὴ ἰσχύει γιὰ ὅλα τὰ θηλυκὰ τῆς δημιουργίας, μὰ ἰδιαίτερα γιὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος, ποὺ ἀνεβαίνουντας στὴ ζωολογικὴ κλίμακα ἐκέρδισε πολλὰ, μὰ ἔχασε περισσότερα.

Ὅσο κατεβαίνομε τὰ σκαλοπάτια τῆς ζωολογικῆς σκάλας, τόσο περισσότερο βλέπομε πὼς ἡ ἀναπαραγωγὴ γίνεται ἀπλούστερα. Γιὰ τὸ μικρόβιο εἶναι ἀρκετὸ πὼς τὸ κύτταρο θὰ χωρισθῆ σὲ δυὸ μέρη, κι ἔτσι τὸ κατώτατο αὐτὸ εἶδος ἐδημιούργησε σὲ λίγες ὥρες, συχνότατα καὶ σὲ λιγώτερο χρόνο, δυὸ παιδιὰ, καὶ μάλιστα... δίδυμα. Τὸ ψάρι, ἀρκεῖ ν' ἀφήσῃ τ' αὐγά του σ' ἓνα ἀπάνεμο ἤσυχο νερό. Τὸ πουλὶ θὰ τὰ φυλάξῃ καὶ θὰ τὰ ζεστάνῃ κάμποσες μέρες, μὰ ὅταν τὰ μικρὰ πουλάκια βγοῦν στὸν κόσμον δὲν ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ καμμιά βοήθεια, εἶναι κιόλας ἔτοιμα γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Πρέπει νὰ φτάσωμε στὰ «ἄπτερα δίποδα», ὅπως ἠνόμασε, περίπου κοροϊδευτικά, ὁ Πλάτων τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ νὰ δοῦμε πὼς αὐτὸ τὸ πιὸ συνταρακτικὸ γεγονός τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τόσο πολύπλοκο, ἔχει τόσους κινδύνους, ποὺ γιὰ νὰ τελειωθῇ ἱκανοποιητικὰ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ συμπαράσταση. Ἡ σεμνὴ ἰέρεια αὐτῆς τῆς συμπαράστασης, ποὺ ἡ βοήθειά της στὸ μυστήριο τῆς γέννας δὲν εἶναι μόνο μηχανικὴ μὰ καὶ ψυχικὴ, εἶναι ἡ Μαῖα.

Ἡ ἀχαλίνωτη φαντασία τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἀφοῦ τὴν ἐθεοποίησε, θέλησε νὰ τὴν κάμῃ στὸ τέλος ἓνα λαμπερὸ ἀστέρι, ποὺ μεσουρανεῖ μὲ τις ἕξι ἀδελφές της τὰ μεσάνυχτα. Ἡ Μαῖα ἦτανε, λέει, ἡ πρώτη καὶ πιὸ ὁμορφὴ ἀπὸ τις ἑπτὰ κόρες τοῦ Ἄτλαντος, ποὺ λάμπει στὸν οὐρανὸ παρ' ὅλη τὴν καταδίωξη τοῦ γίγαντα Ὁρίωνα.

Αὐτὰ βέβαια δὲν τὰ πίστευαν κατὰ γράμμα οἱ φωτισμένοι μας πρόγονοι, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀλληγορίαν αὐτὴν ἔδειχναν τὴν σημασία ποὺ ἀπέδιδαν στίς στοργικὲς ἰέρειες ποὺ ἐβοηθοῦσαν νὰ τελειωθῇ τὸ πιὸ συνταρακτικὸ μυστήριο τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ὁ ἐρχομὸς ἐνὸς καινούργιου ἐπισκέπτη στὸν κόσμον αὐτὸν τῆς χαρᾶς μὰ καὶ τῆς θλίψης.

Δὲν εἶναι ἀνάχαρῃ νὰ γυρίσωμε πολὺ πρὸς τὰ πίσω γιὰ νὰ δοῦμε πὼς ὅταν ἡ γυναῖκα ἀποφάσιζε νὰ γίνῃ μητέρα, ἀντιμετώπιζε τὸ φάσμα τοῦ θανάτου, σὲ μιὰ ἀναλογία μεγαλύτερη ἀπὸ τις περισσότερες ἀρρώστιες. Ἀφήνω τις γυναῖκες τῶν πρωτόγονων λαῶν, τις γυναῖκες τοῦ φτωχόκοσμου, γιὰ νὰ φτάσω στὰ πλουσιόπιτα καὶ στὰ παλάτια, ὅπου ἀκριβοαναθρεμμένες κόρες καὶ πριγκιποπούλες ἀντιμετώπιζαν μὲ ἀγωνία καὶ τρόμο αὐτὴν τὴν πιὸ φυσιολογικὴν ὑπόθεση τῆς ζωῆς. Ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας εἶναι γεμάτη ἀπὸ περιπτώσεις γυναικῶν, ποὺ δίνοντας τὴ ζωὴ ἔχαναν τὴ δική τους. Σὲ πόσες οικογένειες ἓνα χρόνον μετὰ τὸ πανηγύρι τοῦ γάμου δὲν ἀκολουθοῦσε ἡ κηδεῖα τῆς πολυαγάπητης νέας γυναίκας. Στὰ φτωχόπιτα καὶ στὰ χωριά

ἡ ἔγκυος γυναῖκα ὑπέμενε καρτερικά καὶ μαρτυρικά τὴ μοῖρα τῆς καὶ ἐτοιμάζοντας τὰ μωρουδιακά τοῦ παιδιοῦ ἐλογάριαζε, — θὰ μ'ἀρέσει ἄραγε νὰ τοῦ τὰ φορέσει ἡ ἴδια; Ἀκόμη χειρότερη ἦταν ἡ κατάσταση γιὰ τὶς παράνομες μητέρες, ποὺ ἂν δὲν κατάφερναν μὲ τὰ πιὸ ἀθλια κι ἐπικίνδυνα μέσα νὰ διώξουν πρόωρα τὸν καρπὸ μιᾶς ἀποτυχημένης ἀγάπης, ἔπρεπε νὰ καταφύγουν σὲ κακὸφημες κλινικές, ὅπου ἐπαιρναν συνέντευξη μὲ τὸ θάνατο.

Ἡ ἱστορία τοῦ Semelweiss, τοῦ πρωτομάρτυρα τοῦ σκοταδισμοῦ ποὺ ἐβασίλευε πρὶν ἀπὸ ἑκατὸ μὸλις χρόνια, μᾶς δείχνει τὴν κόλαση τῆς φτωχογυναίκας ποὺ εἶχε ἀμαρτήσῃ δῆθεν, ἐπειδὴ θεληματικά ἢ ἀθέλητα ἔγινε τὸ ὄργανο τῆς δημιουργίας.

Στὴν δραματικὴ ὥρα τοῦ τοκετοῦ ἀμαθες γριές, μόνον μὲ τὴν πικρὴ πείρα γιὰ τὴν εἶδαν καὶ ἀκουσαν πολλά, ἐπαράστεκαν φοβισμένοι μάρτυρες γιὰ νὰ βοηθήσουν, εἴτε μηχανικά εἴτε μὲ ἡλίθια μέσα, πολλές φορές ἐπιζήμια, τὴν βασανιζομένη μέλλουσα μητέρα, ποὺ συχνὰ ὠρμιζότανε μέσα στοὺς πόνους τῆς, πὼς θὰ εἶναι ἡ τελευταία φορὰ αὐτὴ ποὺ θὰ δεχθῇ νὰ γίνῃ τὸ ὄργανο τῆς φύσεως γιὰ τὴν διαίωνιση τοῦ ἀνθρώπου.

Πολλές χωριάτισσες ἐγεννοῦσαν, ὅπως διόλου ἀβοήθητες, ἔξω στὰ χωράφια, ἀπαράλλακτα σὰν ὁποιοδήποτε ἄλλο θηλαστικό. Ἄς δοῦμε πὼς περιγράφει ἕνα τέτοιο τοκετὸ κάποιος ἐκλεκτὸς λογοτέχνης μας: 1

Ἡ Ἀρετὴ, χήρα τώρα, πῆρε τὰ ζωντανά τῆς καὶ τᾶβγαλε στὴ βοσκή. Τὸ κορμὶ τῆς ξεμούδιαζε νᾶνεβαίνει τὴν πλαγιά, ἔλιωνε ἢ πίκρα τῆς. Καβάλησε τὴν κορφοῦλα, καταράκωλε τὴν πίσω μεριά. Τῆς φάνηκε πὼς ἡ πλάση τὴν καλωσόριζε, καὶ πὼς γύρευε νὰ τήνε γκαρδιώσει στὴ μεγάλη ὥρα ποὺ τῆς ετοίμασε τὸ σπλάγχο τῆς. Ὁμως... ἔσφηνκὰ ἀκούγονται ζουζούνια ποὺ βουβουνίζουν. «Γιὰτὶ κοκκίνισε ὁ οὐρανός; Γιὰτὶ, Βαγγελίστρα μου, στριφογυρίζει ὁ κόσμος;»

Ζάλη γλυκεῖα πῆρε μεμιᾶς τὴ γυναῖκα

1. Παντελὴ Πρεβελάκη, Ὁ Κρητικὸς-Τὸ δέντρο.

καὶ τὴν ἔριξε χάμω στὸ χορτάρι. Ἐκλείσει τὰ μάτια τῆς, θέλει νὰ κοιμηθεῖ, μὰ κάτι ψιλόπονα δὲν τὴν ἀφήνουν! Σούρθηκε στὸν ἴσκιο τοῦ πουρναριοῦ, παρακαλέστηκε τὸν Ἄη Λευτέρη νὰ τὴ συντρέξει. Οἱ σφάχτες τὴ ζώσανε στὴ μέση καὶ στὴν κοιλιά, ὁ ἰδρώτας τὴν πάχνιζε. Πῆρε νὰ βογγάει σιγανὰ γιὰ νὰλαφρώσει. Ἡ ὥρα περνοῦσε, οἱ πόνοι γινόνταν πιὸ πνκνοί. Στὸ κεφάλι τῆς βούιζε τὸ αἷμα. Τέλος, τόνωσε τὸ παιδί ποὺ φαλάγγανε, σιγάνεψε τὰ βογγητά τῆς, πῆρε βαθιὰν ἀνάσα. Καὶ μὲ τὸ ἀχ! τὸ λευτέρωσε. Τὸ ἀπαλόκοπε μοναχὴ τῆς μὲ τὴν πέτρα, τὸ ξέπλωνε στὸ ρυακάκι, καὶ τὸ σήκωσε μὲς στὰ πράσινα φύλλα νὰ τὸ πάει στὸ Μεροβίγλι.

Ἐκεῖ, ἔβρασε νερὸ μὲ τὰ μυρτόφυλλα, τῶλονσε καὶ τὸ τύλιξε στὸ ποικάμισο τοῦ πεθαμένου πατέρα του. Ὑστερα ζύγωσε στὴν πόρτα, χάραξε στὸ ἀνώφλι μὲ μαυρομάνικο μαχαίρι τὸ σταυρὸ, κι εἶπε δυνατὰ γιὰ νὰ ξορκίσει τοὺς δῆαιοδῶδες: «**ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΝΙΚΑ!**»

* * *

Ἰδοὺ τώρα ἕνας ἄλλος τοκετὸς σὲ χωριάτικο γαλλικὸ σπίτι, ὅπως τὸν περιγράφει ὁ ἀξιώτερος ρεαλιστῆς λογογράφος, ὁ Αἰμ. Ζολᾶ, καὶ ὅπως τὸν εἶχα διαβάσει στὰ πρῶτα χρόνια τῆς φοιτητικῆς μου ζωῆς:

Ἡ γυναῖκα τοῦ χωριάτη γεννᾶ ταυτόχρονα μὲ τὴ γελάδα. Ὅλοι παραστέκουν στὸ στάβλο τὸ ἀγαπημένο τους ζῶο, ἀκόμη καὶ ἡ ἐτοιμόγεννη γυναῖκα. Τὸ μωσχάρι ἐρχεται μὲ τὰ πόδια καὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ βγῇ, μολονότι τὸ τραβοῦν ὅλοι μαζί. Στὸ τέλος ἀναγκάζονται νὰ φωνάζουν τὸν κτηνίατρο.

Ὡστόσο ἡ ἐτοιμόγεννη γυναῖκα αισθάνεται πὼς θὰ λιποθυμήσῃ κι ἀκουμπᾶ κάπου.

Μετὰ ἕνα τέταρτο ἀρχίζουν καὶ σ' αὐτὴν πόνοι, τακτικοὶ καὶ βαθιοί. Ὅμως δὲν θέθει νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ στάβλο καὶ ν' ἀφήσῃ τὴν ἀγαπημένη γελάδα ἀβοήθητη. Τί κακοτυχία νὰ γεννοῦν αὐτὰ τὰ δύο θηλυκὰ τὴν ἴδιαν ὥρα!

Ὁ κτηνίατρος ἦρθε καὶ ἀρχίζει τὴν προσπάθεια νὰ λευτερώσῃ τὸ ζῶο. Μὰ ἡ γυ-

ναίκα τώρα ὑποφέρει τόσο, κι ἡ ξεδοντιάρα γιὰ πὸν εἶχε βοηθήσει ὅλες τὶς γειτόνισσες σὲ τέτοια περίσταση, προτείνει νὰ φωνάξουν καὶ γιὰ τὴν γυναίκα ἕναν γιατρό.

Ἐχωριάτης μένει βουβός. Πῶς; καὶ τούτη θέλει γιατρό γιὰ νὰ γεννήσῃ; Ἐ, μὰ δὲν θὰ πλερώνουμε δὰ γιὰ ὅλες.

Ἡ γυναίκα, πὸν μέσα στὴν ἀγωνία της παρακολουθεῖ τὴν κουβέρτα, φωνάζει:

«Ὅχι, ὄχι, θὰ τὰ καταφέρω μόνη μου. Δὲν ἔχομε χρήματα νὰ τὰ πετάμε ἀπ' τὸ παράθυρο.»

Τὴ σηκώνουν ἀπ' τὶς μασχάλες καὶ τὴν πᾶνε στὸ σπῖτι, ὅπου ἡ αὐτοχειροτόνητη μαμὴ ἔχει εἰτοιμάσει τὸ κρεβάτι τῆς γέννας. Ἴδον τὸ κρεβάτι:

Κάμποσα ξερὰ χόρτα κατὰ γῆς καὶ μιὰ παλιοκουβέρτα ἀπὸ πάνω καὶ τρεῖς καρέκλες ἀναποδογυρισμένες. Στὴν μιὰ ἀκουμπᾶ τὸν κορμὸ τῆς ἡ γυναίκα καὶ στὶς δύο πλαϊνὲς θὰ βάλουν ἀνοιχτὰ τὰ πόδια της. Δὲν ἐφρόντισαν καν νὰ τὴν γδύσουν. Ἀνασηκώνουν τὴ φούστα πρὸς τὸ πρόσωπο καὶ τραβοῦν τὶς κάλτσες κάτω ἀπὸ τὰ γόνατα. Ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ἄσπρα καὶ παχιά μεριά της, χάσκει μιὰ τεράστια πληγὴ πὸν ἀρχίζει νὰ στρογγυλεθῇ. Καθὼς εἶναι προσηλωμένη ἡ γυναίκα στὶς τρεῖς καρέκλες, κάτι σὰν κυματισμοὶ ἀναταράζουν τὸ κορμὶ της.

Ὅμως θέλει ν' ἀνασηκωθῇ, νὰ πάει στὸ στάβλο, γιὰ τὴ σκέψη της δὲν εἶναι στὴ δική της τὴν κατάσταση παρὰ στὴν ἀγαπημένη της γελάδα. Ἐν τῷ μεταξύ, τὸ σακούλι μὲ τὰ ὑγρὰ σπάζει καὶ βρέχει τὴν κουβέρτα. Οἱ τελευταῖες προσπάθειες ἐξωθήσεως ἀρχίζουν. Ἡ γυμνὴ κοιλία φουσκώνει τόσο πὸν νομίζεις πὼς θὰ σπᾶσῃ, ἐνῶ τὰ πόδια ἀνοίγουν σὰν τοῦ βατράχου ὅταν κολυμπᾶ.

Ἐνα κύμα διατρέχει ὅλο τὸ κορμὶ γιὰ νὰ καταλήξῃ στὸ βάθος τῶν μεριῶν, ὅπου τὸ ἀνοιγμα τῶν σαρκῶν συνεχίζεται.

Ἡ μικρὴ ἀδελφὴ τῆς λεχῶνας, πὸν ἔρχεται ἀπὸ τὸ στάβλο νὰ παρασταθῇ, μένει ἐμβρόντητη μπροστὰ στὸ παραμορφωμένο κορμὶ. Δὲν μπορούσε νὰ φανταστῇ τέτοιο πράγμα, αὐτὴ τὴν πελώρια τρύπα, σὰν ξεπατωμένου βασιλιῶ, αὐτὸ τὸ χάσμα πὸν τὸ περιβάλλον οἱ τρίχες σὰν κισσός.

Ἐστερα μιὰ μικρὴ σφαῖρα πὸν προβάλλει, τὸ κεφάλι τοῦ παιδιοῦ, πὸν πότε κάνει νὰ βγῇ καὶ πάλι τραβιέται μέσα. Αὐτὸ τὸ κρυφτούλι τὴν κάνει νὰ γελᾶσῃ, καὶ γιὰ νὰ τ' ἀποφύγῃ κάνει πὼς βήχει. Δὲν θάθελε νὰ τῆς ποῦν πὼς εἶναι ἀκαρδη.

Ἡ γοιὰ μαμὴ εἶναι γονατισμένη ἀνάμεσα στὰ πόδια τῆς λεχῶνας, ἔτοιμη νὰ πιᾶσῃ τὸ παιδί, πὸν δὲν λείει νὰ βγῇ.

Ἡ ἀδελφὴ βρίσκεται σὲ ἀμηχανία, δὲν θέλει νὰ βλέπῃ αὐτὸ τὸ θέμα, καὶ πηγαίνει νὰ πιᾶσῃ τὸ χέρι τῆς λεχῶνας. «Φτωχὴ μου ἀδελφούλα, ὑποφέρεις;»

Ὅσο τόσο φωνὲς ἔρχονται ἀπὸ τὸ στάβλο.

Ἡ γελάδα ἐλευθερώθηκε. Ὁ κτηνίατρος παρουσιάζεται ἐρχοντας στὴν ποδιά του ἕνα ζωντανὸ μοσχάρι. Ἡ χαρὰ εἶναι γενικὴ, ἐν' ἀκράτητο γέλιο πιάνει τὴν λεχῶνα. «Ἀχ, καὶ πόσο πονῶ! Μὴ μὲ κάνετε νὰ γελῶ!»

Ἡ μεγάλη τρύπα τοῦ κορμοῦ της στρογγυλεῖ καὶ μὲ μιὰ τελευταία ἐξώθηση ξεπετιέται τὸ παιδί βρεγμένο, μὲ τὰ μέλη του ὠχρά. Ἡ κοιλία ἀδειασε διὰ μιᾶς.

Ἐστερα τὸ μικρὸ ἐμμοῦρισε, ἐνῶ ἡ μητέρα γελᾶ ἀκόμη πιὸ δυνατὰ. «Εἶναι κορίτσι» λείει ἡ μαμὴ.

«Ὅχι, δὲν τὸ θέλω, ἀπαντᾷ ἡ λεχῶνα, ἐγὼ θέλω ἀγόρι.»

«Νὰ τὸ ξαναβάλω λοιπὸν μέσα, κοπέλα μου;»

Ἐγδυσαν τώρα τὴ γυναίκα καὶ τὴν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι. Σὲ δέκα λεπτά, ἂν τὸ παιδί δὲν ἐκλαοῦριζε, κανεὶς δὲ θὰ καταλάβαινε πὼς ἔγινε τοκετὸς σ' αὐτὸ τὸ σπῖτι.

Ἐτσι λοιπὸν περιγράφει μιὰ χωριάτικη γέννα ὁ Ζολᾶ, κι ἐμεῖς παρατηροῦμε πὼς ἡ γυναίκα ἐγέννησε φορώντας τὰ ρούχα τῆς δουλειᾶς καὶ πὼς μόνο μετὰ τὴν ἐσυγύρισαν καὶ τὴν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι της. Αὐτὰ γινόντουσαν πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια σὲ μιὰ χώρα πὸν εἶχε χιλίων ἐτῶν πολιτισμὸ, μεγάλους ποιητὲς, μεγάλους φιλοσόφους καὶ... μεγάλους γιατροὺς.

* *

Ἐς δοῦμε τώρα πὼς πρωτοεῖδε τοκετὸ ἕνας τελειόφοιτος τῆς Ἰατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν στὰ 1912.

Σύμφωνα με τούς κανονισμούς, γιὰ νὰ πάρη ὑπογραφή ἀσκήσιως στὸ Μαιευτήριον, ἔπρεπε νὰ παρακολουθήσῃ τρεῖς τοκετούς. Ἔτσι, μιὰ ζεστὴ νύχτα τοῦ Ἰουνίου, βγαίνοντας ἀπὸ τὸ θέατρο τῆς ὁδοῦ Ἀκαδημίας, σκέφτεται πὼς αὐτὲς τὶς μεταμεσονύχτιες ὥρες θάχῃ τὴν εὐκαιρία νὰ παρασταθῇ στὸν πρῶτον τοκετό, καὶ τραβᾷ πρὸς τὸ φωτισμένο σπίτι τοῦ ἴδιου δρόμου ὅπου στεγάζεται τὸ Μαιευτήριον. Λογαριάζει πὼς μόνον ἔτσι θὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειάν του με ἡσυχία, θὰ ἐλέγξῃ τὶς θεωρητικὰς του γνώσεις ἀποκτημένες ἀπὸ τὸ βιβλίον καὶ τὶς ἐπιδείξεις στὸ γυνεῖκλον.

Μὲ μεγάλη συστολή, παρουσιάζεται στὸν ἐφημερεύοντα, ποὺ καπνίζει νυσταγμένον στὸ γραφεῖο, καὶ τοῦ λέει τὸ σκοπὸ τῆς μεταμεσονύχτιας ἐπισκέψεως.

— Ἄς πάῃ στὴν Κρητικιά, λέει, ποὺ εἶναι καὶ πρωτοτόκος.

Τοῦ δίνουν μιὰ μπλούζα καὶ τὸν ὀδηγοῦν στὸ θάλαμον. Ἀπάνω στὸ κρεβάτι βογγᾷ μιὰ μεγαλοκοπέλα, ὑπηρέτρια, ὡς τοῦ εἶπαν, ποὺ ἀποκτᾷ «ἐκ κλειψιγαμίας».

Τὰ ἄφθονα μαῦρα μαλλιά της ἀναριγμένα τῆς σκεπάζουν τούς γυμνοὺς ὤμους της καὶ μαῦροι κύκλοι περιβάλλουν τὰ μεγάλα της μοσχάρια μάτια.

Τὸ βλέμμα ποὺ ρίχνει στὸ νεόφερτον γιὰτρό, ποὺ θὰ παραστῇ ἀδιάκριτα στὴν ντροπὴ της καὶ στὴν ἀγωνία της, δὲν εἶναι καθόλου φιλικόν. Βοήθεια δὲν περιμένει ἀπὸ τὸν ἀνήξερον αὐτὸ νέον.

Ἡ μαῖα τοῦ θαλάμου μπαينوβγαίνει, τὴν κοιτάζει μὲ στοργή, τῆς σκουπίζει τὶς χοντρές στάλας ἰδρώτος ποὺ τρέχουν πρὸς τὰ μάγουλά της, ὅπου ἀνακατεύονται μὲ τὰ δάκρυα, καὶ σκύβοντας κάτι τῆς ψιθυρίζει. Τῆς δίνει κουράγιο ἄραγε ἢ τῆς δικαιολογεῖ τὴν παρουσία τοῦ νέου γιαιτροῦ, ποὺ καταλαβαίνει ὅτι τῆς εἶναι ἀντιπαθητικός; Ὅλοι οἱ ἄρρωστοι, ἰδιαιτέρως οἱ λεχώνες, βλέπουν μὲ δυσπιστία τὸν φοιτητὴν ποὺ μαθαίνει, ποὺ δὲν εἶναι ἀκόμη σὲ θέση νὰ βοηθήσῃ καὶ ἴσως κάμει καὶ κακό.

Ὁ νεαρὸς ἀσκληπιάδης βρίσκειται σὲ ἀμηχανία, καὶ γιὰ νὰ κάμῃ κάτι πλησιάζει καὶ τῆς ἐξετάζει τὸ σφυγμό, μᾶλλον γιὰ νὰ τῆς πιάσῃ τὸ χέρι καὶ νὰ βρῇ πρόφασιν νὰ

σκύψῃ νὰ τῆς πῆ: «Κουράγιο, πατριώτισσα, ὅλα θὰ πᾶν καλά». Αὐτὸ τὸ «πατριώτισσα» ἤθελε νὰ τῆς πῆ, καὶ δὲν εἶχε καὶ ἄδικο. Αὐτὸ ἐσημαίνει πὼς τὴν θεωροῦσε δικό του ἄνθρωπον, πὼς τὴν συμπονᾷ, πὼς τὴν καταλαβαίνει.

Τὸ βλέμμα της τότε γαληνεύει, τὸν κοιτάζει πιά μὲ ἐμπιστοσύνη. «Δὲν τῷθελα, δὲν τῷθελα, γιαιτρέ μου.»

Ἡ προσφώνησις «γαιτρέ μου» ἔχει περὶ τοῦ ἴδιου ἀποτέλεσμα γιὰ τὸν τελειόφοιτον τῆς Ἰατρικῆς μὲ τὸ «πατριώτισσα» τῆς λεχώνας.

Ὡστε τὸν λογαριάζει γιαιτρό. Σωτήρα της ἴσως; Γιαιτρό τὸν ἔχουν προσφωνήσει πολλὰς φορὰς ὡς τώρα, μὰ ποτὲ σὲ τέτοιαν ἐπίσημην στιγμὴν. Ἀρχίζει νὰ νοιώθῃ αἴσθημα ὑπερηφάνειας μαζί καὶ εὐθύνῃς. Ἀναθυμᾶται τὰ ὅσα ἐδιάρβασε, καὶ ἰδιαιτέρως τὰ ὅσα ἄκουσε στὸ φροντιστήριον.

Ἡ ἀδελφὴ ποὺ μπαينوβγαίνει τὸν κοιτάζει μὲ περιέργεια. «Πὼς τὰ πᾶμε;» τοῦ λέει. «Ἄν μὲ χρειασθῆτε, κτυπήστε τὸ κουδούνι.»

Ὅταν τὴν χαραυγὴ ὁ τελειόφοιτος πηγαίνει στὸ δωμάτιόν του, ἔχει πάρει ὀριστικὰ τὴν ἀπόφασιν πὼς δὲν θὰ γίνῃ μαιευτὴρ.

Θὰ πέρασαν πᾶν ἀπὸ τριανταπέντε χρόνια γιὰ νὰ βρεθῇ ὁ τελειόφοιτος τοῦ 1912 σὲ ἀνάλογον, ἀλλὰ πολὺ διαφοροτικὸν περιβάλλον. Ἡ προφητικὴ παρατήρησις τοῦ Semelweiss ἔχει ἀποδειχθῆ, καὶ τὸ δίδαγμα τοῦ μὲ τὴν προσθήκην τῶσων νέων γνώσεων ἔχει μεταβάλλει τὸν τοκετὸ σὲ ἀκίνδυνον λειτουργίαν. Ξέρουν πλεῖστα τοὺς λόγους τῶν θανάτων, καὶ εἶναι σὲ θέσιν νὰ τοὺς ἀποτρέψουν. Μιὰ ὀλόκληρη σειρὰ ἐργατῶν τῆς ἐπιστήμης ἔχει προσφέρει τὴν συμβολὴν της, καὶ ὁ παλιὸς τελειόφοιτος εἶναι σὲ θέσιν νὰ συστήσῃ πὼς κοντὰ στὰ τόσα μέτρα ἀσηψίας καὶ ἀντισηψίας θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ τὸ συμπέρασμα τῆς ἐργασίας ἑνὸς ζευγαριοῦ Ἀμερικανῶν μικροβιολόγων, τῶν Colebrook. Ἡ ἀδελφὴ μαῖα θὰ φορῇ τὴν μάσκα τοῦ χειρουργείου, καὶ ὅταν θὰ βοηθῇ τὴν λεχών καὶ σὲ κάθε ἄλλῃ περίπτωσιν ποὺ θὰ πρέπει νὰ βοηθήσῃ τὴν ἐτοιμόγεννη ἢ τὴν λεχών.

Δὲν ὑπάρχει πιά ὁ «ἀπαισίας μνήμης»

ἐπιλόχειος πυρετός, δὲν μᾶς τρομάζουν οἱ ἀκατάσχετες αἱμορραγίαι, δὲν φοβούμαστε τίς θρομβώσεις, καὶ σ' ὄλο τ' ὄλοϋστερνο μποροῦμε νὰ ὑπολογίζωμε καὶ σὲ ἀνώδυνο καὶ σύντομο τοκετό.

Ἡ σημερινὴ «ἰέρεια τῶν ὠδίνων» δὲν εἶναι ἡ ξεδοντιασμένη γριά, ποὺ πολλὰ ἔμαθε γιατί πολλὰ ἔπαθε, δὲν πιστεύει στὰ ξόρκια καὶ στὴ βασκανία, δὲν ἐπιτρέπει στὴν μητέρα νὰ κανονίζη τὴ ζωὴ καὶ τὸν θάνατο. Ἄλλὰ οὔτε εἶναι ἡ ἡμιμαθὴς («ἐπιστήμων μαῖα» τῆς ἐμπειρικῆς ἐποχῆς, ποὺ ὑπῆρχε πρὸ πενήντα μόλις χρόνων.

Ἡ λευκὴ περιστέρια ποὺ περπατᾷ ἀνάλαφρα καὶ πλησιάζει τὸ κάθε κρεβάτι μὲ τὸ μειδιάμα στὰ χεῖλη γιὰ νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν ἐμπιστοσύνη στὴ σύγχρονη ἐπιστήμη, τῆς ὁποίας εἶναι συνειδητὴ ἐργάτισσα, ἔχει περάσει ἀπὸ Σχολή, ὅπου ἀπέκτησε μιὰν κατάρτιση, ποὺ δὲν τὴν εἶχαν οὔτε γιατροὶ ἄλλων χρόνων.

Ἐξω ἀπὸ τὸ Νοσοκομεῖο, εἴτε σὲ δημόσια ὑπηρεσία εἴτε στὸ ἐπάγγελμα, εἶναι ὁ φύλακας ἄγγελος τῆς οἰκογενείας καὶ ὁ πρῶτος προστάτης τῆς Ὑγείας. Ἐκεῖνη εἶναι ποὺ θὰ συστήσῃ στὴ μέλλουσα μητέρα νὰ κάμῃ προκαταβολικῶς ἐξετάσεις τοῦ αἵματος γιὰ ν' ἀνακαλυφθῇ κάποια κρυφὴ ἀρρώστια ἢ γιὰ νὰ βρεθῇ ἡ ἀσυμβασία τοῦ αἵματος. Ἐκεῖνη θὰ δώσῃ τίς πρῶτες συμβουλές γιὰ τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ἀση-

ψία, γιὰ τὴν περιποίηση τοῦ παιδιοῦ, γιὰ τὸ ὅποιο οἱ φροντίδες πρέπει ν' ἀρχίζουσι πρὶν ἀκόμη γεννηθῇ.

Σ' αὐτὴν θὰ πῆ τὰ ἀνομολόγητα μυστικὰ τῆς ἡ γυναίκα, ποὺ ντρέπεται νὰ τὰ πῆ στὸν γαιτρό, αὐτὴ θὰ εἶναι ἡ παρηγορήτρα στὴ μητέρα ποὺ ἔχασε πρόωρα τὸ παιδί, πρὶν ἢ ἀμέσως μετὰ τὸν τοκετό.

Πολὺ σημαντικώτερος εἶναι ὁ ρόλος τῆς σύγχρονης μαῖας, ὅταν ἀσκή τὸ λειτουργημά τῆς στὰ χωριά. Ἐκεῖ θὰ πρέπει νὰ κάμῃ τὴν διαπαιδαγώγησι τῆς γυναίκας ἀπὸ τοὺς πρῶτους κιόλας μῆνες τῆς ἐγκυμοσύνης, θὰ πρέπει νὰ προβλέψῃ τ' ἀπαραίτητα μέσα γιὰ τὴν ὥρα τοῦ τοκετοῦ, νὰ δώσῃ τίς ἀπαραίτητες ὁδηγίες γιὰ τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ἀσηψία, νὰ ἐξαλείψῃ τίς προλήψεις καὶ ν' ἀποτρέψῃ τὸ βάρβαρο ξυράφισμα καὶ ἀλάτισμα (!) τοῦ παιδιοῦ.

Ἀκόμη περισσότερο, μιὰ ποὺ συχνὰ ἡ μαῖα εἶναι ὁ μόνος ἢ τουλάχιστον ὁ πῖο κοντινὸς ὑγιεινολογικὸς σύμβουλος τῆς οἰκογενείας, θὰ προσέξῃ καὶ θὰ διαπιστώσῃ τίς ἐλλείψεις τοῦ σπιτιοῦ, θὰ ὑποδείξῃ τί πρέπει νὰ γίνῃ, κι ἔτσι, κοντὰ στὴν ἱκανοποίηση ὅτι ἦταν ὁ παραστάτης στὸ πῖο χαρμόσυνο γεγονός μιᾶς οἰκογενείας, δηλ. στὴ γέννησι, θᾶξῃ τὴν μεγίστην ἱκανοποίηση τοῦ ἀνθρώπου, δηλ. τὴν ἱκανοποίηση πὼς ἔκαμε τὸ καθήκον τῆς.

Τιμὴ καὶ ἀγάπη στὴν ἰέρεια τῶν ὠδίνων.

ΕΚΤΡΩΣΙΣ ἢ ΕΚΒΟΛΗ;

Μερικοὶ ἐξ ἡμῶν χρησιμοποιοῦμεν τὴν λέξιν *ἐκτροῦσις* πρὸς δῆλωσιν τῆς μέχρι τοῦ 5ου μηνὸς αὐτομάτου διακοπῆς τῆς κησσεως καί, ἐνδεχομένως, ἀποπτώσεως τοῦ ἐμβρύου ἐκ τοῦ γεννητικοῦ συστήματος τῆς γυναίκας, ἐνῶ ἄλλοι χρησιμοποιοῦν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τὴν λέξιν *ἐκβολή*. Καί, φυσικὰ, ὡς Ἕλληνες, χωριζόμεθα ἀγεφυρώτως οἱ μὲν ἀπὸ τοὺς δέ. Ἐν τούτοις, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ χρησιμοποιοῦμεν, χωρὶς νὰ σφάλωμεν, καὶ τοὺς δύο ὄρους, στηριζόμενοι εἰς τοὺς ἀρχαίους διδασκάλους. Οὕτως, ὁ Ἱπποκράτης, ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Σωρανὸς χρησιμοποιοῦν τὴν λέξιν *ἐκτροῦσις* μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς πρόωρου ἀποβολῆς τοῦ ἐμβρύου ἐκ τῆς μήτρας, αὐτομάτου ἢ τεχνη-

τῆς (εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν ἀντὶ τῆς λέξεως *ἀμβλωσις*). Ὁ Ἱπποκράτης, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Διοσκουρίδης καὶ ὁ Πτολεμαῖος (εἰς τὴν «Τετραβιβλόν» του) χρησιμοποιοῦν ταυτοσημῶς καὶ τὴν λέξιν *ἐκτροῦσμός*. Ἐξ ἄλλου, ὁ Ἱπποκράτης, εἰς τὰ «Γυναικεῖα», ἀναφέρει «ποτὸν *ἐκβολῆς*, ὃ τὸ παιδίον ἐκβάλλει πελιδνόν» (I, 78). Ὁ αὐτός, αὐτόθι, ἀποκαλεῖ *ἐκβόλιον*, ὃ τὸ παιδίον ἐκβάλλει». Ὁ Ἀριστοτέλης, εἰς τὰς «Ζῴων Ἱστορίας», γράφει: *ἐκβόλιμόν* ἐστὶ καὶ οὐ θέλει ζῆν» (575a, 28). Ὁ Πλούταρχος, τέλος, ἀναφέρει ὅτι ὑπάρχουν γυναῖκες *ἐκβολίαις* χρώμεναι καὶ φθορίαις («Ἠθικά», 134F).

Π. Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ